MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

MAGISTRAT DR.
MICHAEL MALLIA

Seduta tal-11 ta' Frar, 2008

Avviz Numru. 75/2005

Maria Caruana Demajo (ID 620819 M)

vs

Id-Direttur tas-Sigurta' Socjali f'isem il-Gvern ta' Malta

Il-Qorti,

Rat l-avvizipprezentat mill-attrici fit-8 ta' Frar 2005 fejn talbet lil din il-Qorti li tikkundanna lid-direttur konvenut li jhallasha b'titolu ta' danni s-somma ta' elf hames mija u tmienja u ghoxrin lira, (Lm1,528) u danni ulterjuri, rapprezentanti t-taxxa fuq id-dhul u mghaxijiet zejda imposti, fuqha b'konsegwenza tal-fatt illi hallas erba' snin tard arretrati ta' pensjoni dovuti lill-attrici skond il-ligi, u b'hekk dawn l-arretrati kienu ntaxxati bl-oghla rata ta' taxxa f'sena wahda flok b'rata anqas fuq erba' snin, kif jidher mill-prospett mehmuz ma' l-avviz.

Ihallas ukoll l-ispejjez, fosthom dawk tal-protest gudizzjarju tas-26 ta’ Settembru 2002 u ta’ l-ittra ufficjali tal-10 ta’ Settembru 2004, u l-imghaxijiet mid-data tal-protest gudizzjarju kontra l-konvenut li gie ngunt ghas-subizzjoni.

Rat in-Nota ta’ l-Eccezzjonijiet tal-konvenut id-Direttur tas-Sigurta’ Socjali f’isem il-Gvern ta’ Malta fejn eccepixxa:

1. Illi preliminarjament, id-Direttur tas-Sigurta’ Socjali ai termini ta’ l-Artikolu 181B tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta’ Malta ghandu l-fakulta illi jirrapprezenta lill-Gvern unikament f’materja ta’ sigurta’ socjali u ghalhekk huwa ma huwiex il-legittimu kontradittur f’din l-azzjoni li tirrigwarda kwistjoni ta’ taxxa fuq id-dhul li taqa’ fil-mansjoni tal-Kummissarju tat-Taxxi Interni u mhux tad-Direttur tas-Sigurta’ Socjali.

2. Illi preliminarjament ukoll in kwantu li l-attrici qed timpunja l-att amministrattiv li jikkonsisti fi stima ta’ taxxa fuq l-income, hemm id-dekadenza mill-azzjoni stante t-trapass tat-terminu ta’ sitt xhur kif stipulat fl-Artikolu 469 A tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta’ Malta.

3. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-esponenti jippremetti illi l-funzjoni tad-Dipartiment tas-Sigurta’ Socjali hija li jhallas l-pensjonijiet u bhal kull min jaghmel pagament ma jidholx fi kwistjonijiet dwar kemm se jhallas taxxa fuq id-dhul min jircievi l-hlas, liema kwistjonijiet jikkoncernaw esklussivament lit-*taxpayer* u lill-Kummissarju tat-Taxxi Nnterni u huma regolati b’ligijiet specjali dwar it-taxxa li jipprovdu ghal fakolta’ ta’ oggezzjoni, appell lill-Bord ta’ Kummissarji Specjali dwar it-Taxxa fuq l-Income u appell ulterjuri fuq punt ta’ dritt quddiem il-Qorti ta’ l-Appell. Illi ghalhekk l-esponent ghandu jigi liberat mit-talbiet.

4. Subordinatament, illi l-procedura odjerna fejn stima ta’ taxxa dwar id-dhul qeghda tigi impunjata b’mod differenti minn kif jipprovdu l-Att dwar l-Amministrazzjoni tat-Taxxa fuq l-Income u l-Att dwar it-Taxxa fuq l-Income hija irritwali u l-kawza odjerna, ghad li velata bhala kawza ghad-danni hija nulla stante nuqqas ta’ konformita mat-

termini u mad-disposizzjonijiet tal-ligijiet dwar it-taxxa meta dak li huwa fil-fatt qed jigi impunjat hija stima ta' taxxa.

5. Illi l-hlas tat-taxxa huwa obbligu socjali naxxenti mil-ligi u essenzjali ghas-socjeta' u l-hlas ta' taxxa ghalhekk qatt ma' jista' jikkostitwixxi 'danni' fit-termini tal-Kodici Civili liema danni iridu jkunu naxxenti minn kuntratt, minn delitt jew minn kwazi-delitt u ma jistghux ikunu jikkostitwixxu obbligu legali bhal hlas ta' taxxa.

6. Subordinatament u minghajr pregudizzju ghall-premess illi l-eradikar ta' l-azzjoni odjerna fuq allegazzjoni ta' pagament tardiv hija svijata stante illi d-dritt li l-attrici tithallas dawn il-flus twieled meta ghaddiet emenda fis-sena 1996 u bis-sahha taghha l-pensjonijiet ta' eluf ta' pensjonanti gew riveduti b'rizultat ta' l-applikazzjoni ta' dan l-Artikolu 33A (gdid) tal-Kap 318 tal-Ligijiet ta' Malta, u l-pensjoni tar-romol saret iktar favorevoli milli kienet qabel ghall-pensjonanti in kwistjoni in forza ta' l-istess emenda u mhux in forza ta' xi dritt antecedenti ghall-istess. Inoltre, l-Artikolu 33A tal-Kap 318 tal-Ligijiet ta' Malta ma jiffissax terminu ghall-obbligazzjoni tal-hlas fil-kaz ta' revizjoni ta' pensjonanti.

7. Subordinatament, illi t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez.

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Rat l-atti u d-dokumenti kollha tal-kawza;

Ikkunsidrat:

Irrizulta mill-provi illi l-attrici hija penzjonanta u kienet tircievi l-pensjoni taghha b'mod regolari. B'effett mis-6 ta' Jannar 1996 saret emenda ghall-Artikolu 33 ta' l-Att dwar is-Sigurta' Socjali permezz tal-Att 21 tal-1996. Qabel l-emenda l-penzjoni tar-romol kienet ikkalkolata fuq il-'*contribution average'* u tohrog cifra stabbilita', skond skeda ta' l-istess att. Wara l-emenda d-Dipartiment tas-Sigurta' Socjali kellu bzonn jigbor informazzjoni fuq l-

impjieg illi kellu r-ragel, l-mara kif ukoll is-salarju qabel il-mewt. Skond id-Direttur konvenut Joseph Camilleri dana kien jinvolvi ezercizzju twil u kumplikat peress illi kellhom jigu nvestigati disat elef armel u armla u kellhom jigu mfittxija records ta' sebgha u ghoxrin elf persuna. Fl-ahhar, f'Mejju 2000 kien hemm id-*database* necessarji sabiex isiru l-hlasijiet u b'ittra datata 15 ta' April 2000 l-attrici rceviet il-hlas dovut lilha b'effett mis-6 ta' Jannar 1996 sas-6 ta' Mejju 2000.

L-arretrati thallsu b'cekk wiehed. Meta l-attrici mbaghad ikkalkolat dak li kien dovut lilha matul iz-zmenijiet u baghtet is-*self assessment* lid-Dipartiment tat-Taxxa, dan l-ahhar dipartiment ma accettax il-kalkoli ta' l-attrici u minflok iddecieda li jintaxxa lill-attrici fuq l-ammont shih ta' arretrati li rceviet permezz ta' dak ic-cekk tas-6 ta' Mejju 2000. Dan kien ifisser pregudizzju finanzjarju kbir ghall-attrici peress illi mhux biss kellha tigi ntaxxata bl-oghla rata imma kellha thallas ukoll l-interessi taz-zmien illi t-taxxa ma thallsitx.

L-attrici dehrilha illi kienet saret ingustizzja kbira fil-konfront taghha u ghamlet ilment lill-Ombudsman li permezz ta' ittra tal-15 ta' April 2002 (fol 51) laqa' l-ilment taghha, iddikjara nuqqas fid-Dipartiment tas-Sigurta' Socjali u rrakkomanda illi d-Dipartiment tat-Taxxa jaghmel l-aggustamenti halli jirrifondi l-flus lill-attrici u ssir gustizzja maghha. Peress illi d-decizzjonijiet tal-Ombudsman mhumiex vinkolanti fuq id-dipartimenti, id-Dipartiment tat-Taxxa ghazel li jinjoraha u ghalhekk l-attrici ma kellhiex triq ohra li tadixxi lill-Qorti sabiex tiehu l-gustizzja li jidhrilha li ghandha tiehu. Ta' dan id-direttur konvenut qajjem diversi eccezzjonijiet fosthom dak li ma kienx il-legittimu kontradittur u t-tieni l-impunjar ta' att amministrattiv kien fi kwalunkwe kaz preskritt permezz tat-terminu ta' dekadenza ta' sitt xhur, fost eccezzjonijiet ohra illi jirrigwarda l-meritu.

Rigward l-ewwel eccezzjoni l-Qorti tirrileva li din il-kawza hija wahda ghad-danni. Kien id-direttur konvenut li ghamel il-pagament illi l-attrici dehrilha kien wiehed tardiv u ghalhekk dan in-nuqqas kien dovut ghal

mismanagement min nahha tad-direttur konvenut fejn allura minhabba fih kellha thallas rata oghla ta’ taxxa. Dina hija kawza semplici ghad-danni. Kawza ta’ xi nuqqas da parti tad-direttur konvenut. Ghalhekk biex din l-istanza tirnexxi kullma l-attrici trid tipprova hu illi l-konvenut kien sa certu punt negligenti u ha zmien twil, mhux ragonevoli, sabiex ghamel il-kalkoli tieghu u hallas dak li hu dovut lill-attrici. Mhuwiex qed jigi mpunjat l-ebda att amministrattiv u lanqas ma huwa mdahhal fil-kawza l-Kummissarju tat-Taxxi Interni. Ghalhekk il-Qorti trid toqghod fuq il-binarji li gew indikati lilha permezz ta’ l-avviz promotur li fih l-attrici qieghda titlob il-hlas ta’ €3559.28 (Lm1,528) bhala danni kkalkolati fuq it-taxxa zejda u nteressi li kienet kostretta thallas lill-Kummissarju tat-Taxxi Nterni kawza ta’ nuqqas ta’ l-istess dipartiment tas-Sigurta’ Socjali. Ghalhekk ir-ragunar tad-direttur konvenut dwar liema regolamenti kellhom japplikaw jew ma japplikawx sabiex tigi mpunjata att amministrattiv ma japplikawx f’dan il-kaz u biex l-istanza tirnexxi, l-Qorti trid allura tinvestiga l-agir tad-direttur konvenut u safejn dan jista’ jkun ikkritikat u censurat ghaz-zmien illi ha sabiex johrog ic-cekkijiet relattivi u ghalhekk, tichad iz-zewg eccezzjonijiet preliminari tad-Direttur konvenut u tghaddi biex tikkunsidra l-meritu fl-isfond tal-fatti fuq elenkati.

Ikkunsidrat:

Ma hemmx dubbju illi l-ezercizzju illi dahal ghalih id-dipartiment konvenut kien wiehed komplikat hafna u wiehed kien jippretendi illi kien ser jiehu z-zmien sabiex jigi kompletat minghajr ma jsiru zbalji bi pregudizzju ghall-penzjonant. Pero’ mehud in konsiderazzjoni l-mod kif id-dipartiment organizza ruhu sabiex jinfaccja dan ic-challenge, l-Qorti jidhrilha illi kien hemm nuqqas ta’ *management* min nahha ta’ l-istess dipartiment. Dana johrog car mix-xhieda li ta Adrian Attard a fol 74 *Principal Officer* fid-Dipartiment tas-Sigurta’ Socjali.

Is-Sur Attard xehed illi matul il-gurnata l-impjegati tad-dipartiment kienu qed jipprocessaw il-penzjonijiet u l-pagamenti dovuti ta’ kulljum, waqt illi x-xoghol sabiex jigi kkalkolat l-arretrati kien isir permezz ta’ *overtime*. Dana

kien fuq bazi volontarja u ma kienx wiehed regolari. Kien jieqaf f'Awissu. Kien jieqaf fil-Milied u wkoll wara li kien hemm bdil fl-amministrazzjoni li kollha kkontribwew ghad-dewmien sabiex jigi finalizzat l-ezercizzju.

Il-Qorti jidhrilha li dina mhijiex amministrazzjoni tajba. Jekk il-Gvern ried jaghmel bicca xoghol u jintroduci sistema ghall-beneficcju tal-penzjonanti, kellu jipprovdi wkoll il-manpower bizzejjed sabiex dan l-ezercizzju jigi finalizzat bl-aktar zmien possibbli. Ma kienx sew illi d-dipartiment jithalla ghaddej b'dan il-piz bl-istess nies illi kellu qabel u lanqas ma kien sew illi d-dipartiment jirriduci l-ipprocessar ta' dan l-ezercizzju biss fuq overtime li kien jinvolvi ftit sighat wara l-hin meta l-ufficjali jkunu diga' ghajjenin wara gurnata xoghol. Mhuwiex sew illi c-cittadin ghandu jbaghti u jsofri l-konsegwenza ta' dewmien da parti ta' dipartiment tal-Gvern.

Il-Qorti taqbel ma' l-argument illi gab l-Ombudsman fir-rapport tieghu paragrafu 10 a fol 55 meta jghid *"it is obvious that when the revision of the pension due to a retired person or the payment of arrears takes about four years, then this constitutes glare instance of bad administration, regardless of the circumstances and of the reasons underlying the management of any such case."* L-Ombusdman imur oltre u wkoll jaghti censura lid-dipartiment tat-Taxxi Nterni meta jghid fl-istess paragrafu *"obviously this is unfair and unreasonable and while unwitting pensioners should not be made to pay the price resulting from an act of bad administration, at the same time the exchecker should not be seen to benefit from the Government's administrative short comings."*

Bhalma gia nghad pero' l-Kummissarju tat-Taxxi Nterni mhuwiex qieghed f'din il-kawza u din il-Qorti ma tistax tiehu provvedimenti fir-rigward tieghu, pero' ma hemmx dubbju illi d-direttur konvenut kien responsabbli ghal *"glaring instances of bad administration"* meta dan ha aktar minn erba' snin sabiex jipprocessa ezercizzju li suppost kellu jkollu l-manpower bizzejjed sabiex jigi kompletat fi zmien qasir. Il-Qorti taqbel mal-konkluzzjoni ta' l-Ombudsman fl-ittra illi huwa baghat lill-attrici fil-15 ta'

April 2002 (fol 51) meta huwa ggustifika l-ilment ta' l-attrici u ndirizza l-kawza bhala nuqqas tad-Dipartiment tas-Sigurta' Socjali. Ghal dak illi huwa l-kwantum, il-prospett tad-danni kif mahdum mill-attrici u esebit a fol 7 tal-process ma giex kontestat mid-direttur konvenut u l-Qorti tara illi dawn il-kalkoli huma gustifikati u jimmeritaw li jkunu kkonfermati f'dan il-gudizzju.

Ghal dawn il-motivi,

Il-Qorti taqta' u tiddeciedi illi filwaqt illi tichad l-eccezzjonijiet kollha tad-direttur konvenut. Tilqa' t-talba ta' l-attrici u tikkundanna lid-direttur konvenut illi jhallas is-somma €3559.28 (Lm1,528) danni rapprezentanti taxxa fuq id-dhul u mghaxijiet zejda imposti fuq l-attrici b'konsegwenza tal-fatt illi thallset erba' snin tard arretrati ta' pensjoni dovuti lilha skond il-ligi, wara illi dawn l-arretrati kienu ntaxxati bl-oghla rata ta' taxxa f'sena wahda flok b'rata anqas fuq erba' snin.

Bl-ispejjez u l-interessi legali mid-data ta' din is-sentenza kontra d-direttur konvenut.

< Sentenza Finali >

-------------------------------TMIEM-------------------------------